

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

07.08.2023. – 11.08.2023.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА *FRONT OFFICE*

Сарајево, 14.08.2023. године

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА **07.08.2023. – 11.08.2023.**

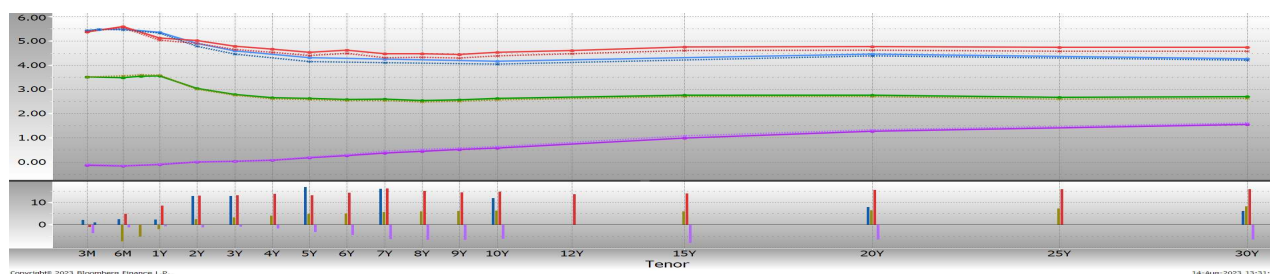
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона				САД				Велика Британија				Јапан			
	4.8.23.		- 11.8.23.		4.8.23.		- 11.8.23.		4.8.23.		- 11.8.23.		4.8.23.		- 11.8.23.	
2 године	3.01	-	3.04	↗	4.76	-	4.89	↗	4.92	-	5.03	↗	0.03	-	0.02	↘
5 година	2.58	-	2.63	↗	4.13	-	4.30	↗	4.40	-	4.53	↗	0.22	-	0.19	↘
10 година	2.56	-	2.62	↗	4.03	-	4.15	↗	4.38	-	4.53	↗	0.65	-	0.58	↘

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Бубилове

Доспијеће	Приноси		
	4.8.23.	-	11.8.23.
3 мјесеца	3.538	-	3.533
6 мјесеци	3.556	-	3.482
1 година	3.598	-	3.570

Графикон 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Графикон приказује кривуље приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 11.08.2023. године (пуне линије) и 04.08.2023. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графика приказана је разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Почетком протекле седмице дошло је до смањења приноса њемачких обвезница с краћим роковима доспијећа након саопштења Централна банке Њемачке (*Deutsche Bundesbank*) да ће од 1. октобра престати плаћати камату на домаће државне депозите, тако повећавајући потражњу за обвезницама које носе веће приносе. Израженији пад приноса настављен је у уторак и то дуж цијеле кривуље, а повећана потражња за сигурнијим инвестицијама услиједила је на глобалном нивоу након негативних вијести око пада извоза и увоза Кине (-14,5% и -12,4% у јулу), неочекиваног повећања пореза банака у Италији, као и вијести у вези с рејтинзима америчких банака. Влада Италије одобрила је изненађујући порез на „екстра профите“ банака од 40% у овој години којим би се требало финансирати смањење других пореских олакшица и хипотекарних кредита за прве кориснике. Према калкулацијама *Блумберга* то би могло утицати на пад нето добити италијанских банака за 10% у овој години. Ова вијест се одразила на приличан пад индекса италијанских банака током трговања тог дана. Ипак, већ наредног дана дионице италијанских банака су успјеле да поврате дио губитка након што је саопштено да би утицај наведеног пореза могао бити ограничен и да овај намет неће премашити 0,1% вриједности имовине банака. Такође, одређена корекција навише забиљежена је и код приноса обвезница еврозоне. Тренд раста приноса,

посебно код обвезница дужег рока доспијећа, настављен је до краја седмице, највише под утицајем података о кретању цијена у САД. У односу на претходну седмицу, код приноса њемачких обвезница забиљежен је раст од 2,5 до 6 базних поена, а код приноса италијанских обвезница раст од 1,5 до 4 базна поена.

Према посљедњим прогнозама које је објавила ЕЦБ, очекивања потрошача за инфлацију у еврозони у наредних 12 мјесеци су у јуну смањена на 3,4% с ранијих 3,9%, а за наредне три године на 2,3% с ранијих 2,5%. Ипак, оба податка су и даље изнад циљаних 2%. У економском билтену ЕЦБ наведено је да се очекује да ће се инфлација смањити, али да ће остати превисока дужи временски период. Такође, наводи се да УО настоји да врати инфлацију на циљаних 2% и да је због тога одлучио да повећа каматне стопе за 25 базних поена на прошлој сједници. Ипак, упркос опадајућој стопи инфлације, основна инфлација је још увијек висока, а економски изгледи у блиској будућности су погоршани услед слабе домаће потражње и утицаја инфлације на потрошњу. По питању тржишта рада наводи се да је исто снажно, али да постоји забринутост око успорења отварања радних мјеста. Поред наведеног, владе су позване да повуку подршку која је уведена због енергетске кризе, како би се спријечио додатни средњорочни инфлаторни притисак.

Централна банка Француске је објавила резултате анкете у којој је учествовало око 8.500 компанија, према којима се очекује да ће економија ове земље наставити да умјерено расте у III кварталу (нису дате егзактне прогнозе), захваљујући расту у кључним секторима и слабијим инфлаторним притисцима. БДП Француске у II кварталу забиљежио је раст од 0,5%, а у кварталу прије тога раст од 0,1%.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно	Претходни
				стање	период
1.	Сентикс индекс повјерења инвеститора – ЕЗ	АВГ	-24,5	-18,9	-22,5
2.	Индустријска производња – Финска (Г/Г)	ЈУН	-	-6,1%	0,7%
3.	Индустријска производња – Аустрија (Г/Г)	ЈУН	-	-3,4%	-1,9%
4.	Индустријска производња – Грчка (Г/Г)	ЈУН	-	-3,6%	1,9%
5.	Индустријска производња – Њемачка (Г/Г)	ЈУН	-0,2%	-1,7%	0,0%
6.	Индустријска производња – Ирска (Г/Г)	ЈУН	-	2,5%	-12,5%
7.	Индустријске продаје – Холандија (Г/Г)	ЈУН	-	-10,0%	-4,2%
8.	Прерађивачка производња – Холандија (Г/Г)	ЈУН	-	-7,7%	-9,5%
9.	Трговински биланс – Француска (у милијардама EUR)	ЈУН	-	-6,71	-7,94
10.	Трговински биланс – Италија (у милијардама EUR)	ЈУН	-	7,72	4,77
11.	Стопа инфлације – Њемачка (финал.)	ЈУЛ	6,5%	6,5%	6,8%
12.	Стопа инфлације – Француска (финал.)	ЈУЛ	5,0%	5,1%	5,3%
13.	Стопа инфлације – Холандија (финал.)	ЈУЛ	5,3%	5,3%	6,4%
14.	Стопа инфлације – Италија (финал.)	ЈУЛ	6,4%	6,3%	6,7%
15.	Стопа инфлације – Шпанија (финал.)	ЈУЛ	2,1%	2,1%	1,6%
16.	Стопа инфлације – Ирска (финал.)	ЈУЛ	4,6%	4,6%	4,8%
17.	Стопа незапослености – Португал (Q/Q)	II квартал	-	6,1%	7,2%
18.	ИЛО стопа незапослености – Француска (O/O)	II квартал	7,1%	7,2%	7,1%

САД

Приноси на америчке државне обвезнице су током протекле године забиљежили раст дуж цијеле кривуље, нарочито на средњем дијелу. Почетком прошле седмице агенција **Moody's** је снизила кредитни рејтинг десет малих и средњих америчких банака те саопштила да би могла снизити рејтинге неким од највећих кредитора у земљи, упозоравајући да ће кредитна снага сектора вјероватно бити тестирана ризицима финансирања и слабијом профитабилности. Ова превирања нису утицала само на банке које посебно спомиње **Moody's**, већ и на велике банке, што је изазвало пад америчких индекса дионица,

нарочито у банкарском сектору. У саопштењу *Moody's*-а наведено је да су резултати многих банака у другом кварталу показали растуће притиске на профитабилност, а који ће смањити њихову способност генерисања интерног капитала. Такође, истакнуто је да наведено долази, јер је блага рецесија у САД „на видику“ почетком наредне године те због изгледа да ће квалитет активе опасти, уз посебне ризике у портфолију комерцијалних некретнина (ЦРЕ) неких банака. *Moody's* је саопштио да је повећана изложеност ЦРЕ-у кључни ризик због високих каматних стопа, пада потражње за канцеларијима, као резултат рада на даљину и смањења доступности кредита ЦРЕ.

Вијест која је обиљежила глобална финансијска тржишта је улазак економије Кине у дефлацију. Наиме, потрошачке и произвођачке цијене су паралелно смањене по први пут од 2020. године, што је значило улазак у циклус дефлације који би глобалним централним банкама могао помоћи у борби против инфлације у властитим земљама, али сигнализира погоршање изгледа у другој по величини свјетској економији.

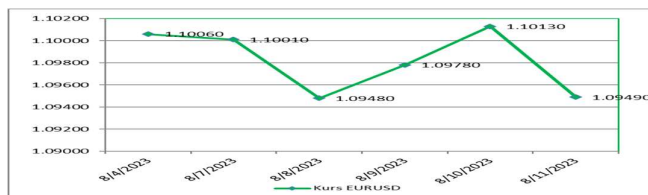
Предсједник *Феда* из Њујорка, *Williams*, изјавио је да би се каматне стопе могле смањити слjedeће године. *Виллиамс* је напоменуо, под претпоставком да инфлација настави да пада, да ће се иста смањити слjedeће године, као што многи предвиђају, укључујући економске пројекције. Такође, истакао је да уколико *Фед* не смањи каматне стопе у неком тренутку наредне године, онда ће реалне каматне стопе „расти и расти“, што не би било у складу с циљевима *Феда*. Поред тога, чланица ФОМЦ-а *Bowman* је поновила недавне коментаре, истичући да ће вјероватно бити потребна додатна повећања каматних стопа како би се инфлација снизила на циљани ниво од 2%.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације (Г/Г) ЈУЛ	3,3%	3,2%	3,0%
2.	Основна стопа инфлације (Г/Г) ЈУЛ	4,7%	4,7%	4,8%
3.	МБА апликације за хипотекарне кредите 4. АВГ	-	-3,1%	-3,0%
4.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г) ЈУЛ	0,7%	0,8%	0,2%
5.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 5. АВГ	230.000	228.000	219.000
6.	Стални захтјеви незапослених 29. ЈУЛ	1.707.000	1.684.000	1.692.000
7.	Трговински биланс (у млрд. USD) ЈУН	-65,0	-65,5	-68,3
8.	Буџетски салдо (у млрд. USD) ЈУЛ	-135,0	-220,8	-211,1
9.	Индекс располож. потрошача Унив. из Мигичена П АВГ	58,8	59,8	58,6

USD је апрецирао у односу на EUR те је курс EUR/USD забиљежио пад с нивоа од 1,1006 на ниво од 1,0949, што на седмичном нивоу представља благи пад од 0,52%.

Графикон 2: Кретање курса EUR/USD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Док се Велика Британија суочава с дуготрајним инфлаторним притисцима, Национални институт за економска и социјална истраживања (НИЕСР) предвиђа да БоЕ неће успјети вратити инфлацију на циљани ниво од 2% прије 2028. године. НИЕСР предвиђа да ће се инфлација смањити на 5,2% са садашњих 7,9% до краја 2023. године, али да ће и даље остати изнад циља БоЕ током 2025, 2026. и 2027. године. Такође,

очекују да ће се економија Велике Британије повећати за 0,4% током ове године и за 0,3% у 2024. години, с тим да се неће вратити на врхунац који је био забиљежен прије пандемије, до краја 2024. године. Проблеми везани за „Брегзит“, као што су недостатак квалификоване радне снаге, слаба продуктивност и неразвијене регионалне економије доприносе свим овим изазовима. НИЕСР-ова прогноза инфлације већа је од пројекција БоЕ, која предвиђа смањење инфлације испод 2% у 2025. години. Министар енергетике *Grant Shapps* спреман је да преиспита горњу границу цијена рачуна за електричну енергију и плин у домаћинствима, као дио снажних напора да се поново успостави конкуренција. Ограничење (које је постављено квартално) уведено је 2019. године како би се купци заштитили од повећања цијена. У петак су објављени прелиминарни подаци за БДП Велике Британије који су показали да је економија забиљежила снажнији квартални раст него што се очекивало. Подаци су били изненађујући и показали су отпорност економије, упркос расту каматних стопа. Овакви подаци су појачали шпекулације да ће БоЕ наставити с повећањем каматних стопа те је сада шанса за раст референтне каматне стопе за 25 базних поена у наредном мјесецу повећана на скоро 90% с ранијих 80%.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Индустријска производња (Г/Г)	ЈУН	-1,1%	0,7%
2.	Прерађивачки сектор (Г/Г)	ЈУН	0,3%	3,1%
3.	Грађевински сектор (Г/Г)	ЈУН	2,9%	4,6%
4.	Услужни сектор(М/М)	ЈУН	0,2%	0,2%
5.	БДП (Q/Q) П	II квартал	0,0%	0,2%
6.	Лична потрошња (Q/Q) П	II квартал	0,0%	0,7%
7.	Извоз (Q/Q) П	II квартал	-	-2,5%
8.	Увоз (Q/Q) П	II квартал	-	1,0%
9.	Укупне пословне инвестиције (Q/Q) П	II квартал	-0,3%	3,4%

Током протекле седмице GBP је апрецирала у односу на EUR па је курс EUR/GBP забиљежио пад с нивоа од 0,86339 на ниво од 0,86250. GBP је депрецирала у односу на USD па је курс GBP/USD смањен с нивоа од 1,2749 на ниво од 1,2696.

ЈАПАН

Након историјских повећања плата у приватном сектору током прољећних преговора о платама, државни службеници у Јапану би могли доживјети највеће повећање нето плате у последње двије деценије. Национална кадровска управа је предложила да се просјечне мјесечне зараде јавних службеника повећају за око 2,7% у текућој фискалној години. Ово укључује повећање основне плате за 0,96%, што је највеће такво повећање у последњих 26 година. Док је премијер *Kishida* позивао на раст плата који премашује инфлацију, радници у неким предузећима су успјели да осигурају раст плате од 3,58% током прољећних преговора о платама, објавила је синдикална група *Rengo*. Раст плата је од изузетне важности и за БоЈ, јер гувернер *Ueda* пажљиво прати трендове прихода као кључног фактора који ће одредити дугорочну вјероватноћу постизања инфлације од 2%. *Ueda* је поновио да за сада постоји одређена удаљеност од постизања тог циља, што имплицира да ће БоЈ још неко вријеме задржати своју прилагодљиву монетарну политику. Слабији утицај БоЈ на референтне приносе 10-годишњих обвезница почиње да утиче на изгледе за краткорочне трошкове задуживања, при чему се трговци својим кладе да ће БоЈ окончати политику негативних каматних стопа за само осам мјесеци. Ово сигнализира дубоку промјену за инвеститоре на јапанским тржиштима, који су радили у складу с политиком од почетка 2016. године, када је претходни гувернер *Kuroda* удвостручио режим нулте стопе који се примјењује од 1999. године. Након што их је БоЈ годинама погрешно усмјеравао, инвеститори не вјерују новом гувернеру *Ueda* и његовом одбору.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно	Претходни
				стање	период
1.	Водећи индекс П	ЈУН	108,9	108,9	109,1
2.	Коинцидирајући индекс П	ЈУН	115,1	115,2	114,3
3.	Текући рачун (у милијардама ЈПЈ)	ЈУН	1.500,0	1.508,8	1.862,4
4.	Трговински биланс (у милијардама ЈПЈ)	ЈУН	192,7	328,7	-1,186,7
5.	Монетарни агрегат М2 (Г/Г)	ЈУЛ	-	2,4%	2,6%
6.	Монетарни агрегат М3 (Г/Г)	ЈУЛ	-	1,9%	2,0%
7.	Наруцбе машинских алата (Г/Г) П	ЈУЛ	-	-19,8%	-21,1%
8.	Индекс произвођачких цијена услужног сектора (Г/Г)	ЈУЛ	3,5%	3,6%	4,3%

ЈПЈ је током протекле седмице депрецирао у односу на EUR те је курс EUR/ЈПЈ забиљежио раст с нивоа од 156,06 на ниво од 158,78. ЈПЈ је депрецирао и у односу на USD те је курс USD/ЈПЈ забиљежио раст с нивоа 141,76 на ниво од 144,96.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

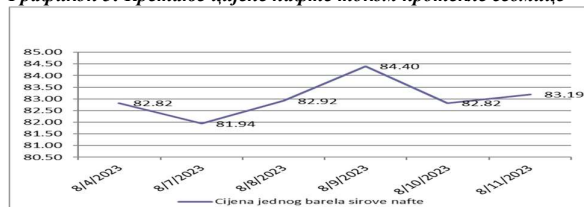
Наведени преглед кретања заснован је на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедјељак износила је 82,82 USD (75,25 EUR).

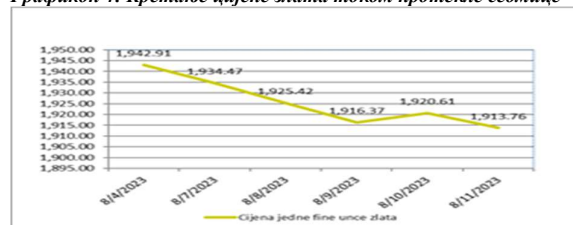
Током протекле седмице цијена нафте је углавном имала тенденцију раста, а највећи ниво цијене забиљежен је средином седмице када је барел нафте износио 84,40 USD. Почетком седмице цијена нафте је прво смањена, услед забринутости због ескалације борби у Украјини и упркос смањењу производње од стране Саудијске Арабије. Међутим, већ наредног дана цијена је повећана након што је предсједник Украјине Зеленски упозорио на одмазду ако Русија настави блокирати украјинске луке, што је изазвало забринутост због могућих поремећаја у снабдијевању овог енергента. Ова најава подстакла је нове куповине на тржишту фјучерса и утицала је на раст цијене овог енергента. Док је Саудијска Арабија потврдила своју посвећеност смањењу производње, прогнозе смањене потрошње од стране Управе за енергетске информације САД и предстојећи извјештаји ОПЕЦ-а и Међународне агенције за енергију пружиће даљи увид у стање тржишта. Наредног дана, у сриједу, цијена је наставила с растом те је достигнут деветомјесечни максимум, услед забринутости да ће рат у Украјини ескалирати и угушити смањење понуде и производње од стране Саудијске Арабије. Амерички институт за нафту (АПИ) саопштио је да су америчке залихе нафте порасле за 4,07 милиона барела у седмици која се завршила 4. августа. Након што је два дана биљежила раст на највиши ниво у последњих девет мјесеци, цијена нафте је у четвртак забиљежила смањење. ОПЕЦ је у свом најновијем мјесечном извјештају навео да ће глобална тржишта нафте имати дефицит снабдијевања од 2 милиона барела дневно због смањења производње из Саудијске Арабије. Цијена нафте је у петак благо повећана те је уједно забиљежен седми узастопни седмични раст цијене овог енергента (0,45%), под утицајем слабијег волумена трговања овим енергентом током лјетног периода, али и сигнала да тржиште постаје више затегнуто, због слабије понуде и економских стимуланса у Кини која се слабије опоравља. На затварању тржишта у петак, цијена једног барела сирове нафте износила је 83,19 USD (75,98 EUR).

Графикон 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак, цијена једне fine унце злата износила је 1.942,91 USD (1.765,32 EUR). Током протекле седмице цијена злата је имала тенденцију смањења. Почетком седмице цијена је смањена под утицајем апрецијације USD те коментара званичника *Феда* да ће можда бити потребно још повећања референтне каматне стопе, а након што су у петак објављени лошији од очекиваних подаци с тржишта рада у САД. Одвојено, Турска је саопштила да планира увести квоту на увоз непрерађеног злата како би смањила негативан утицај на салдо текућег рачуна. У уторак је цијена злата наставила да се смањује, јер су инвеститори тражили уточиште у USD након слабих трговинских података у Кини. Смањењу цијене злата приписана је и забринутост око изгледа глобалног раста и његовог утицаја на атрактивност USD у односу на друге валуте. Осјетљивост цијене овог племенитог метала на растуће каматне стопе је очигледна, при чему су учешћа *SPDR Gold Trust-a* пали на најнижи ниво у последњих пет мјесеци. У међувремену, *Barrick Gold Corp* је премашео очекивања добити у другом кварталу због виших цијена злата, задржавши цјелогодишњу перспективу производње злата и бакра. Средином седмице цијена је била под утицајем ишчекивања извјештаја о инфлацији као и података о дефлацији у Кини, а који би могли утицати на стратегије централних банака у борби против инфлације. Благост раст цијене злата забиљежен је у четвртак под утицајем депрецијације USD, а након објављивања података о инфлацији у САД. У најновијој публикацији *World Gold Council-a*, о тржишту злата у Кини за мјесец јул, наведено је да су кинески ЕТФ-ови за злато остварили још један благи прилив у јулу, привлачећи износ од 52 милиона USD. Залихе овог племенитог метала су повећане за 0,7 тона, на 50,9 тона, док је Народна банка Кине пријавила девету узастопну куповину злата у јулу, подижући своје укупне резерве злата за 23 тоне, на 2.136 тона. На крају седмице, цијена злата је поново смањена, углавном под утицајем снажнијег USD, али и објављених економских података за тржиште САД, као што је индекс произвођачких цијена. На затварању тржишта у петак, цијена једне fine унце злата износила је 1.913,76 USD (1.747,89 EUR). У односу на претходну седмицу, цијена злата је смањена за 1,50%.

Графикон 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања заснован је на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.